

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
соціальної економіки
Протокол № 1 від 02.09.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ТЕОРІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

**23 «Соціальна робота»
232 «Соціальне забезпечення»
перший (бакалаврський)
«Управління соціальною сферою»**

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

**обов'язкова
українська**

Розробник:
к.е.н., доцент

Олена ЛЕБЕДИНСЬКА

Завідувач кафедри
соціальної економіки

Галина НАЗАРОВА

Гарант програми

Юлія СОТНІКОВА

Харків
2024

ВСТУП

В умовах розбудови сучасної української правової та соціальної держави нагальною потребою є використання передового досвіду суспільство творення розвинутих країн світу, в тому числі і досвіду соціальної роботи. Аналізуючи цей досвід, увагу слід приділити вивченню як теорії, так і практики. Теорія соціальної роботи – сукупність сформованих у процесі пізнавальної, практичної діяльності уявлень, концепцій, понять, які відображають закони, закономірності, принципи, тенденції розвитку соціальної роботи, обґрунтовують моделі та техніки соціального втручання. У центрі уваги теорії соціальної роботи перебуває соціальна проблема – суперечливість між реальним станом суспільства та його ідеальним станом, що необхідний для повноцінної життєдіяльності індивідів і соціальних груп. Це обумовило актуальність ґрунтовного вивчення дисципліни «Теорія соціальної роботи».

Навчальна дисципліна «Теорія соціальної роботи» належить до обов'язкових навчальних дисциплін професійного циклу.

Мета навчальної дисципліни полягає в формуванні у здобувачів системних професійних та соціально-особистісних компетентностей і уявлень щодо використання методичного апарату та інструментарію теорії соціальної роботи з урахуванням їх специфіки на сучасному етапі розвитку економіки України.

Завданнями навчальної дисципліни є:

засвоєння теоретичних засад соціальної роботи;

оволодіння практикою надання допомоги окремії людині, яка опинилась у складних життєвих обставинах;

актуалізація потенціалу самопомоги людям, які опинились у скруті;

формування здатностей здійснювати профілактичні роботи із запобігання факторів, які негативно впливають на життєдіяльність особистості.;

отримання навичок оцінювання складних життєвих обставин.

Об'єктом вивчення дисципліни є процес надання допомоги особі (громадянину) чи соціальній групі, які потребують допомоги та підтримки.

Предметом вивчення дисципліни є методичне, інформаційне та організаційне забезпечення соціальної роботи з різними верствами населення.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН 1, РН 2, РН 4, РН 12, РН 15, РН 16	ЗК 16
РН 3	ЗК 3, ЗК 16

PH 5, PH 7, PH 11	ЗК 16, СК 3
PH 8, PH 17	СК 3
PH 10	ЗК 3, ЗК 16, СК 3

де, ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК16. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК3. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах.

PH1. Використовувати усну та письмову комунікацію українською мовою для здійснення професійної діяльності.

PH2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення.

PH3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.

PH4. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.

PH5. Використовувати механізми призначення фінансової соціальної допомоги, пенсій.

PH7. Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення.

PH8. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.

PH10. Визначати умови соціально-економічної підтримки різних категорій населення.

PH11. Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.

PH12. Аналізувати ефективність соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах компетентності.

PH15. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

PH16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення.

PH 17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади розвитку соціальної роботи

Тема 1. Соціальна робота в структурі соціальної політики України

1.1. Сутність поняття «соціальна робота». Особливість соціальної роботи як наукової дисципліни. Предмет дослідження соціальної роботи як науки. Визначення соціальної роботи.

1.2. Методологічні засади соціальної роботи. Мета та завдання курсу. Об'єкт та суб'єкт соціальної роботи. Рівні сучасної соціальної роботи. Глобальні пріоритети сучасної соціальної роботи. Складові практики соціальної роботи.

1.3. Взаємозв'язок соціальної політики та соціальної роботи. Походження та сутність соціальної політики. Становлення соціальної політики як об'єкта наукового знання. Мета та завдання соціальної політики. Об'єкт та суб'єкт соціальної політики. Формування нової моделі соціальної політики та її зв'язок з соціальною роботою.

Тема 2. Соціальна робота в зарубіжних країнах

2.1. Напрями розвитку соціальної роботи у світовому середовищі. Соціальні технології та технології соціальної роботи. Волонтерська соціальна робота. Групова соціальна робота за кордоном. Соціальна робота з сім'єю за кордоном. Децентралізація системи надання соціальних послуг за кордоном. Вулична соціальна робота.

2.2. Міжнародні правові акти та роль міжнародних громадських організацій соціальної сфери. Створення міжнародних правових актів глобального характеру: «Загальна декларація прав людини» (1948), «Конвенція про права дитини» (1989), «Міжнародна конвенція щодо ліквідації всіх форм расової дискримінації» (1965), «Міжнародні пакти з прав людини» (1966), «Декларація соціального прогресу та розвитку» (1969), «Конвенція щодо ліквідації всіх форм дискримінації жінок» (1979), «Принципи медичної етики» (1982), «Конвенція проти тортур та інших видів жорстокого поводження» (1984), «Міжнародна конвенція про захист прав працівників-мігрантів та членів їх сімей» (1990).

2.3. Міжнародні організації в соціальній сфері. Роль міжнародних організацій у становленні і розвитку соціальної роботи і соціальної освіти. Неурядові організації, що займаються розробкою та інтеграційною політикою у сфері соціальної роботи і соціальної освіти: Міжнародна амністія, Католицька служба допомоги, Міжнародний комітет спасіння, Лікарі без кордонів, Рятуйте дітей, Червоний Хрест та ін.

Тема 3. Соціальна робота як професійна діяльність

3.1. Портрет соціального працівника. Особливості та характеристика основних напрямків діяльності соціального працівника. Багатоманітність функцій соціального працівника.

3.2. Етичні правила його діяльності. Кодекс етики соціального працівника. Особисті та професійні якості, необхідні для професійної соціальної роботи.

3.3. Основи комунікативної діяльності працівника соціальної сфери. Основні поняття теорії комунікації. Мовна комунікація. Правила вступу в контакт. Види слухання. Невербальні засоби спілкування. Мовні тактики переконання.

Тема 4. Волонтерська діяльність в структурі соціальної роботи

4.1. Визначення поняття «волонтерська діяльність», «волонтерство» та їхнє значення у соціальній роботі. З'ясування мотивів, потреб, які спонукають людей до волонтерської роботи.

4.2. Волонтер як суб'єкт волонтерської діяльності. Розгляд методів професійного навчання, супервізії, підтримки та заохочення волонтерів.

4.3. Засади співпраці волонтерів і організацій, що їх залучають. Виділення чинників ризику стресу й вигорання та з'ясування засобів їх запобігання та зменшення.

Змістовий модуль 2. Методи та інструменти соціальної роботи з соціально вразливими верствами населення

Тема 5. Соціальна робота з молоддю.

5.1. Характеристика соціальної роботи з молоддю. Теоретичні основи соціальної роботи з молоддю. Особливості соціальної роботи з молоддю на державному рівні. Соціально-педагогічна робота з молоддю. Соціальні проблеми молоді в Україні.

5.2. Шляхи реалізації соціальної роботи з молоддю в Україні. Соціальні центри та служби для молоді. Технології соціальної роботи з молоддю. Соціальна освіта і навчання у сфері соціальної роботи.

5.3. Законодавча база соціальної роботи з молоддю. Правові основи соціальної роботи з молоддю. Правове регулювання соціальної роботи з молоддю у різних сферах суспільства. Гарантії правового захисту молоді. Сприяння підвищенню рівня життя молоді. Освіта, культурний розвиток молоді. Охорона здоров'я, фізичний розвиток молоді.

5.4. Система роботи фахівця соціальної сфери з молоддю родинною. Молода сім'я як об'єкт соціальної роботи. Структура і завдання соціальної роботи з молоддю сім'єю. Правові норми сімейно-шлюбних відносин. Форми і методи соціальної роботи з молоддю сім'єю: сучасний досвід роботи.

Тема 6. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми.

6.1. Соціальна робота з проблемними сім'ями. Поняття та види взаємовідносин у сім'ї. Дисфункціональні (неблагополучні) сім'ї. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з дисфункціональними сім'ями. Методи та технології соціальної роботи з сім'єю. Організація надання допомоги сім'ям. Практичні завдання соціальної роботи з сім'ями.

6.2. Соціальна робота з дітьми, що залишились без піклування батьків. Сирітство як соціальне явище. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з бездоглядними дітьми. Методи та технології соціальної роботи з дітьми, що залишились без піклування батьків.

6.3. Соціально-правовий захист сім'ї. Державне правове регулювання шлюбних і сімейних відносин в Україні. Права та обов'язки членів сім'ї. Види державної соціальної підтримки сімей з дітьми

Тема 7. Соціальна робота з людьми похилого віку.

7.1. Соціальна робота з людьми похилого віку в системі соціального захисту населення. Негативні стереотипи. Позитивні стереотипи. Мета та завдання діяльності з людьми похилого віку.

7.2. Види соціальної роботи з людьми похилого віку. Термінова соціальна допомога Адресна соціальна допомога. Бригадна соціальна допомога для важкохворих.

7.3. Органи соціального захисту людей похилого віку. Державні та недержавні (соціальні аптеки, соціальні лікарні, соціальні їдальні, спеціалізовані магазини, будинки побуту, перукарні, майстерні з ремонту побутової техніки, пункти прокату та інші життєво важливі заклади для престарілих людей).

7.4. Старість як зміна соціального статусу людини. Особливості зміни соціального статусу, які проходять у пізній дорослості. Зміни рівня життя у старості. Підготовка до виходу на пенсію.

Тема 8. Соціальна робота з особами з інвалідністю.

8.1. Правові аспекти соціального захисту осіб з інвалідністю. Міжнародні аспекти правового захисту осіб з інвалідністю. Визначення термінології. Міжнародні концепції встановлення інвалідності.

8.2. Система соціальної роботи з особами з інвалідністю. Реабілітаційні заходи. Медико-соціальні експертні комісії. Індивідуальна програма реабілітації.

8.3. Державне управління системою соціального захисту інвалідів. Міністерство праці і соціальної політики. Фонд соціального захисту інвалідів. Соціальне обслуговування громадян похилого віку та інвалідів установами соціального захисту.

Тема 9. Соціальна робота з іншими соціально вразливими верствами населення.

9.1. Специфіка соціальної роботи з наркозалежними. Поняття «наркоманія». Основні біологічні механізми наркотичної залежності. Медичні та соціальні наслідки наркоманії. Реабілітація як технологія соціальної роботи з наркозалежними

9.2. Соціальна робота з людьми, які мають хронічні захворювання. Основні теоретичні засади для здійснення консультування та супроводу клієнтів з хронічним захворюванням. Індивідуальне представництво інтересів. Кейс-менеджмент. Паліативна допомога. Прихильність до лікування.

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Практичне заняття 1	1. Ділова гра «Зобов'язання держави – дотримуватись, захищати, сприяти»
Тема 2. Семінарське заняття 1	1. Моделі соціальної роботи: державний патерналізм (Німеччина), соціальна інтеграція, компенсація і лібералізм (Англія), солідаризм (Нідерланди). 2. Національні особливості організації соціальної роботи в різних країнах.
Тема 3. Практичне заняття 2	1. Визначення особистісних пріоритетів учасників тренінгу, напрацювання правил групи. Вправи «Побажання друга», «Сніжний ком», «Що має бути – чого не має бути». 2. Ділова гра «Взаємне інтерв'ювання учасників з метою поглибленого знайомства. Взаємна презентація». Самоаналіз досвіду інтерв'ювання. Вправа «Бліцінтерв'ю».
Тема 3. Практичне заняття 3	1. Обговорення значення уваги до клієнта і адекватного сприйняття клієнта в індивідуальній роботі. Відпрацювання навичок вивчення невербальних проявів клієнта та розвиток міжособистісної спостережливості. Вправи «Запам'ятай деталі», «Дослідження партнера», «Безпосереднє усвідомлення», «Приховане спостереження».
Тема 4. Практичне заняття 4	Ділова гра на тему «Волонтерськими шляхами» Колоквіум 1
Тема 5. Практичне заняття 5	1. Ділова гра на тему «Як гарантуються права дітей та молоді груп ризику» 2. Кейс-стаді «Вирішення проблем людини, яка опинилась в складних життєвих обставинах»
Тема 6. Практичне заняття 6	1. Кейс-стаді «Вирішення проблем сім'ї, яка опинилась в складних життєвих обставинах» 2. Ситуаційне завдання «Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми»
Тема 7. Семінарське заняття 2	1. Етапи старіння та психологічна характеристика осіб на

	віковому етапі пізньої зрілості 2. Система установ соціального обслуговування людей похилого віку. 3. Основні соціальні проблеми людей похилого віку.
Тема 8. Практичне заняття 7	Ділова гра «Використання методів арт – терапії у соціальній роботі з людьми з особливими потребами» 3. Кейс-стаді «Вирішення проблем людини, яка опинилась в складних життєвих обставинах»
Тема 9. Практичне заняття 8	Завдання 1. Мозковий штурм "Навіщо люди вживають наркотики і алкоголь"? Колоквіум 2
Тема 9. Практичне заняття 9	Завдання 2. Вправа "Шприц". Завдання 3. Соціальна робота з людьми, що залишилися без житла

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною подано у табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1 - 9	Вивчення лекційного матеріалу
Тема 1, 3 – 6, 8,9	Підготовка до практичних занять
Тема 2, 7	Підготовка до семінарських занять
Тема 1 - 9	Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань
Тема 4, 9	Підготовка до контрольних робіт

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Теми 1, 4, 5, 6, 8, 9), проблемна лекція (Тема 2, 7), лекція із застосуванням ігрових методик (Тема 3)).

Наочні (демонстрація (Теми 1-9)).

Практичні (практична робота (Теми 1, 3 – 6, 8, 9), семінари-дискусії (Теми 2, 7), кейс-метод (Тема 5, 6, 8), ділова гра (Тема 1, 3 – 5, 8)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача

вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку. Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: колоквіуми (20 балів), презентації (14 балів), ділова гра (10 балів), тестування (6 балів), домашні завдання (10 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів)

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність «Соціальне забезпечення»

Освітньо-професійна програма «Управління соціальною сферою».

Семестр I

Навчальна дисципліна «Теорія соціальної роботи»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (тестове) (10 балів)

1) Які етапи включає процес соціальної роботи?

- а) Тільки один етап
- б) П'ять етапів: діагностика, планування, втручання, оцінка, реадптація
- с) Лікування

2) Що таке соціальний діагноз?

- а) Визначення соціальних проблем
- б) Встановлення фізичного захворювання

с) Діагностика географічного положення

3) Яка роль соціального працівника в роботі з клієнтом?

- а) Тільки ведення документації
- б) Допомога у вирішенні соціальних проблем та підтримка клієнта
- с) Лікування захворювань

4) Які принципи етики важливі для соціального працівника?

- а) Тільки конфіденційність
- б) Конфіденційність, повага до автономії та справедливість
- с) Тільки справедливість

5. Які методи можна використовувати для підтримки сімей в соціальній роботі?

- а) Тільки психотерапія
- б) Індивідуальні та групові консультації, тренінги, розвиток родинних навичок
- с) Лікування фізичних захворювань

6. Як може сімейний соціальний працівник допомагати вирішенню конфліктів в родині?

- а) Тільки втручання в особисті справи
- б) Медіація, консультування та розв'язання конфліктів
- с) Лікування дітей

7. Що таке "генограма" в сімейній соціальній роботі?

- а) Графічне зображення структури сім'ї та її історії
- б) Лікування генетичних захворювань
- с) Тільки визначення психологічних особливостей

8. Які можливі соціальні проблеми можуть виникнути у підлітків?

- а) Тільки недостатнє фізичне навантаження
- б) Проблеми з ідентичністю, алкоголь і наркозалежність, сексуальна експлуатація та інші
- с) Лікування емоційних станів

9. Як соціальний працівник може допомогти підліткам у період кризи?

- а) Психосоціальна підтримка, розв'язання проблем та створення стратегій подолання кризи
- б) Тільки за допомогою медичних тестів
- с) Лікування психічних розладів

10. Як визначити потреби дітей з особливими потребами в соціальній роботі?

- а) Тільки за допомогою медичних тестів
- б) Спостереження, співбесіди, співпраця з іншими фахівцями та аналіз документів
- с) Лікування фізичних захворювань

Завдання 2 (стереотипне) (10 балів)

Завершіть фрази та обґрунтуйте свою думку: «Основними вимогами етикету до соціального працівника вважається:

«точність, бо...»

«естетичність у зовнішньому вигляді та поведінці, бо ...»

«дотримання загальних норм та правил етикету, бо ...»

Завдання 3 (діагностичне) (20 балів)

За інформацією працівника ЖЕКу було знайдено дитину, віком приблизно 10 днів від народження, залишену без догляду дорослих в під'їзді житлового будинку, про що працівниками поліції складено акт про дитину, покинуту в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я або яку відмовились забрати батьки чи інші родичі. Біологічною матір'ю вищевказаної дитини є громадянка М., яка документів, що посвідчують особу не має (лише свідоцтво про народження іншої республіки) і мешкає зі співмешканцем, який є біологічним батьком дитини в підвалах житлових будинків, в парках. Крім того, обидва вживають алкогольні напої. Визначити категорію сім'ї в СЖО, для якої вам необхідно розробити план соціального супроводу.

Затверджено на засіданні кафедри соціальної економіки протокол № _____ від
«___» _____ 20__ р.

Екзаменатор к.е.н., доц. Лебединська О.С.

Зав. кафедрою д.е.н., проф. Назарова Г.В.

Критерії оцінювання

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань. Загальна кількість балів за виконання екзаменаційної роботи становить – 40.

Завдання 1 (тестове) (10 балів)

Максимальна кількість балів – 10.

Кожен тест оцінюється в 1 бал. Кількість тестів – 10.

Завдання 2 (стереотипне) (10 балів)

Максимальна оцінка завдання – 10 балів, із них:

- 2 – правильний методичний підхід, знання формули для розрахунку;
- 2 – правильний арифметичний розрахунок показника;
- 2 – оформлення рішення завдання: розв'язання, одиниці виміру, відповідь;
- 4 – наявність обґрунтованих висновків про динаміку показників.

Завдання 3 (діагностичне) (20 балів)

Максимальна оцінка завдання – 20 балів, із них:

- 2 – правильний методичний підхід, знання формул для розрахунку;
- 3 – правильний арифметичний розрахунок показників;
- 5 – оформлення рішення завдання: хід розрахунків, одиниці виміру, необхідні пояснення.
- 10 – наявність обґрунтованих висновків про динаміку показників.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Економіка праці [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Г. В. Назарова, Х. Ф. Агавердієва, Н. В. Аграмакова [та ін.] ; за заг. ред. Г. В. Назарової; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (33,1 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 330 с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22471>.

2. Сотнікова Ю.В. Державне регулювання соціальної сфери [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів спеціальності 232 “Соціальне забезпечення” першого (бакалаврського) рівня / Ю.В. Сотнікова. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 160 с. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/30338>

3. Назарова Г. В., Степанова Е. Р. Міжнародні соціальні інституції та програми [Електронний ресурс]: навчальний посібник./ Г.В.Назарова, Е.Р. Степанова. — Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. — 285 с. <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/30609>

Додаткова

4. Іванісов О. В. Реальний стан і перспективи реформування системи соціального забезпечення / О.В. Іванісов, О.С. Лебединська, В.М. Лугова. – Харків: Бізнес Інформ, 2022. – №12. – С. 184–189.

5. Іванісов О. В. (0,57)Соціальний захист як інструмент забезпечення соціальної безпеки населення України //“Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. Том 9. № 1. С. 46 – 50. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/31885>

6. Лебединська О. С. Роль моніторингу у підвищенні якості надання соціальних послуг / О.С. Лебединська, В.М. Лугова, О.В. Іванісов [Електронний ресурс] // Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 24 листопада 2023 р. : тези допов. - Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2023. - С. 1035-1040.ш – Режим доступу: https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/TEZU_2023-2.pdf

7. Лебединська О. С. Соціальна безпека українського суспільства / О. С. Лебединська, О. В. Іванісов // Соціально-правові аспекти захисту прав дітей: зб. матер. наук.-практ. конф., м. Харків, 26 трав. 2022 р. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – С. 51-55. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27500>

8. Назарова Г.В. Регулювання доходів соціальних груп населення : монографія / Г. В. Назарова, С. Ю. Гончарова, А. В. Семенченко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 307 с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/21441>.

9. Медвідь В. Ю. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) : навч. посіб. / В. Ю. Медвідь, Ю. І.

Данько, І. І. Коблянська. – Суми : СНАУ, 2020. – 220 с.

10. Назарова Г. В. Розвиток соціальної сфери в сучасній економіці: теоретико-практичні аспекти / Г. В. Назарова, С. Ю. Гончарова. // Соціально-трудові відносини: проблеми науки та практики: монографія / С. І. Бандур, Т. А. Костишина, О.О. Нестула та ін.; за ред. Т. А. Костишиної. - Полтава, 2020. – Роз. 1.8. - С. 143–160.

Інформаційні ресурси

11. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua/>.

12. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Теорія соціальної роботи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7703>